

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:
v Ljubljani na dom dostavljen
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—
v upravnishvu prejemani
celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5:50
na mesec 1:90
Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, (v pritičju levo), telefon št. 34.

Izbija vsak dan sveder javnosti medolože in pramniče.
Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd.
to je administrativne stvari.
Pecemena številka velja 10 vinarjev.
Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.
Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:
za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6:50
na mesec 2:30
za Nemčijo:
celo leto K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 30—
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znamka
Upravištvu: Knaflova ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85

Resnica mora na dan.

Marsikdo, ki je zasledoval srčno akcijo »Skalašev«
proti dr. Tavčarju in dr. Trillerju, se je v začudenju vpraševal, kaj je neki pravi vzrok temu divjanju in iz česa se je nenkrat razvilo to nasprotje. Vsakdo je uvidel, da razlika v naziranju, kako naj stranka postopa glede županske krize, ali naj provocira razpust občinskega sveta, ali naj se temu ognje, ne more biti pravi vzrok, ker sta dr. Tavčar in dr. Triller konsekvantno zastopala stališče, da naj se zgodi to, kar bo Hribar hotel in se je tudi res tako zgodilo.

Akcija »Skalašev«
proti dr. Tavčarju in dr. Trillerju ima tudi res popolnoma drug izvor; ni nastala zaradi ljubljanske občinske krize, marveč je bila ta kriza samo pretveza, vzrok pa tiči drugje.

Akcija »Skalašev«
proti dr. Tavčarju in dr. Trillerju je veljala v prvi vrsti dr. Tavčarju. »Skalaš«
si bili izbrali osebo dr. Trillerja in glavni predmet svojih napadov, kar so mislili, da bodo tako laglje dobili svoj namen in ker so mislili, da bodo z dr. Trillerjem vred ubili tudi dr. Tavčarja, kateremu velja vse njih nasprotje.

Vsak, kdor pozna dr. Tavčarja in dr. Trillerja, ve dobro, da sta to moža, s katerima je lahko izhajati in s katerima je težko priti v nasprotje. Tudi »Skalaš«
so vobče jako dobro z njima izhajali in bi tudi zaradi županske krize prav gotovo ne bili prišli z njima v konflikt, ko bi ne imeli drugih vzrokov, da so proti dr. Tavčarju začeli svojo znano akcijo. In ker narodno - napredna stranka danes ni v položaju, da bi mogla prenesti negotovosti in ker danes ni treba ničesar več pustiti v nejasnosti, vaj tudi javnost spozna prave nagibe »skalaškega«
divjanja proti dr. Tavčarju. Resnica mora na dan.

Dr. Tavčar ima lastnost, da, kadar gre za upravo tujega denarja, zastopa stališče skrajne previdnosti. V deželni zboru, v deželnem odboru in v občinskem svetu, povsod je dr. Tavčar vedno zavzemal to stališče, povsod je vedno opominjal na previdnost in svaril pred vsako neprevidnostjo, ter se ustavljal vsakemu koraku, ki se mu ni zdel dovolj dobro preudarjen. Tako velika je bila njegova previdnost, da so ga goto-

vi ljudje v gospodarskem oziru proglasili za reakcionarja. Iz te lastnosti, iz te previdnosti dr. Tavčarja, ki pri upravljanju tujega denarja sploh nikoli ne more biti dosti velika, so nastala nasprotja, ki so bila do zadnjega časa prikrita, ki pa so pravi vzrok »Skalaške«
gonje, uprizorjene povodom županske krize.

Vsled gotovih protekcij so namreč dobili nekateri mladi gospodje v roko velevažen denarni zavod in so v njem absolutno vladali. Dr. Tavčarju pa se je zdelo, da mladi gospodje v tem zavodu ne vladajo z zadostno previdnostjo, in ker se je zavedal pomena tega zavoda in dolžnosti in odgovornosti, je sredi leta te mlade gospode prisilil, da so ga morali voliti v načelstvo. Prijetno to pač ni bilo za nekatere mlade gospode, a koristno je bilo za stvar. Po vstopu dr. Tavčarja v načelstvo, je v omenjenem zavodu nastal red, katerega prej ni bilo; gotovi ravnatelji so seveda morali zapustiti svoj delokrog in dr. Žerjav je moral izstopiti.

O tej stvari ne izgubljam nobene besede več. To pa že lahko izdemonstriramo, da bi bilo morda boljše, če bi se bil dr. Tavčar že pred enim letom volil v omenjeni denarni zavod; vsaj takih težav bi takrat ne bilo premagati, kakor jih je bilo pozneje, predno se je napravil red. Sedaj je red narejen in dr. Tavčar ima lahko zavest, da je v največji meri pripomogel k temu, da si je vedel, da si s tem nakopije največje nasprotje »Skalašev«.

Drugi vzrok »skalaškega«
nasprotstva dr. Tavčarju je ta, da je dr. Tavčar z ravno takim pritiskom, kakor pri omenjenem denarnem zavodu, prišel v odbor družbe sv. Cirila in Metoda. Naša šolska družba oskrbuje danes veliko premoženje in vsa stranka nosi odgovornost za dobro, vestno in previdno gospodarstvo s tem premoženjem. Kar se tiče predsednika in drugih starejših odbornikov, ki sede v odboru družbe sv. Cirila in Metoda, ni treba imeti absolutno nobenih skrbi, nanje se je lahko popolnoma zanašati. Ampak bilo je že nekaj časa sem očitno, da hočejo gotovi mladi gospodje, ki žalibog ne znajo ceniti vrednosti denarja, dobiti tudi v odboru družbe sv. Cirila in Metoda večino. In to je bil vzrok, da se je dr. Tavčarju zdelo previdno, da pride s svojimi »skrajno reakcionar-

nimi finančnimi nazori«
tudi v odbor družbe sv. Cirila in Metoda. To bo pač vsakdo uvidel, da so morali jako tehtni pomisleki proti gotovim mladim gospodom voditi dr. Tavčarja, da je hotel priti v odbor družbe sv. Cirila in Metoda.

Iz tega, da je dr. Tavčar kandidiral v odbor družbe sv. Cirila in Metoda proti volji gotovih mladim gospodom in iz tega, da je izsilil izvolitev v načelstvo omenjenega denarnega zavoda, kjer se je sedaj napravil red, iz tega izvira nasprotstvo »Skalašev«
proti dr. Tavčarju, zaradi tega so začeli znano gonjo proti njemu, da bi slovenska javnost dr. Tavčarju še čez 20 let hvaležna, da se je izpostavil sovraštvu, posvkam in zaničevanju prizadetih krogov — dobri stvari na korist.

To je resnica — to je skrivnost »skalaške«
gonje proti dr. Tavčarju in dr. Trillerju.

Štajerski deželni zbor.

Pogajanja vlade in Nemcev s slovenskimi klerikali zaradi opustitve obstrukcije, so se torej razbila. — Deželni glavar grof Attems je koj ob začetku zadnjega pogajanja naznanil, da bo deželni zbor zaključen in morda tudi razpuščen, če se glede obstrukcije ne doseže sporazumljenje. To se bo pač tudi zgodilo. Za sedaj pa zasedanje deželnega zbora zaključeno, in sicer se že tekem prihodnjih dni razglasi dotična cesarjeva odločba.

Se pred nekaj dnevi je kazalo, da se bodo klerikali z nemško večino navsezadnje vendarle sporazumeli, a klerikali so si stvar premislili.

Kaj pravzaprav slovenski klerikali hočejo, kaj mislijo doseči s svojo obstrukcijo, tega še do danes niso jasno in nedvoumno povedali. Govorili so pač zoper nameravano prenehanje deželnozbornskega poslovanika, se pritoževali proti Wastianovemu predlogu glede šolskega nadzorništva, glede prikopljenja nekega dela občine Gaberje celjski občini, glede razdelitve bodočega deželnega kulturnega sveta itd., ali konkretno niso povedali: to in to hočemo. S takimi splošnostmi, kakor je Korošček zahteval, naj da nemška večina garancije, da bo v narodnem in gospodarskem oziru Slovincem

pravična, se nič ne opravi, take splošnosti le begajo občinstvo.

Pri zadnjem pravem pogajanju je klerikalni nemški poslanec Hagenhofer izjavil, da je njegova stranka proti ustanovitvi deželnega kulturnega sveta, ker hoče ustvariti kmetijsko organizacijo, pritrilil pa je Slovincem, da se noben del Gaberje proti volji občine ne sme prikopiti Celju. Izrekel pa se je za tako prenehanje zakona o šolskem nadzorništvu, da bodo kmetijske občine imele večji vpliv na šole in da naj se torej dotični načrti ne odkažejo deželnemu odboru, nego šolskemu odseku. Ko pa na to izjavo ni pristopila večina, je dr. Korošček nenkrat proglasil, da bi se bili slovenski klerikali na tej podlagi dalje pogajali. To je naravnost nesmiselno.

Očitno je, da slovenski klerikali nekaj skrivajo, da nečejo s pravo barvo na dan. To je vtisk, ki ga ima slovenska javnost o vseh pogajanjih zaradi delozmožnosti štajerskega deželnega zbora, ki so vzela hiter konec. V danih razmerah je sprito trdoglavosti nemške večine in neodkritosrčnosti slovenskih klerikalcev prav verjetno, da ne ostane samo pri zaključenju deželnega zbora, nego da bo zaključanju sledil razpust.

Dnevne vesti.

— Kdaj bodo volitve v občinski svet? Na to vprašanje ne ve nihče določno odgovoriti. Po zakonu bi se morale razpisati najkasneje 30. oktobra. Toda v klerikalnih krogih se govori, da bo do 30. oktobra že sankejioniran novi mestni statut in volilni red in da ostane vladni komisar še nekaj mesecev na magistratu in da se bodo vsrile nove volitve po novem volilnem redu šele meseca aprila. Bomo videli, če se klerikalna upanja uresničujejo.

— Hitrost deželnega odbora. Svočni »Slovenec«
javlja, da sta Štefe in Kregar dobila večeraj rešitev deželnega odbora na njuno pritožbo proti oddaji mizarskih in okovskih del pri poslopu državnih obrtne šole. Ker sta to pritožbo vložila dne 30. maja t. l., vidno je, da je deželni odbor potreboval cele štiri mesece, predno je pritožbo rešil. To je tembolj čudno, ker nam je znano, da je pritožba bila v deželnem odboru že v začetku meseca junija rešena. Posto-

panje deželnega odbora, ki obvešča pritožnika o ugodni rešitvi njune prošnje potem, ko so dela, katerih oddajo razveljavlja, že dovršena, je vsekakor silno zanimivo. Ono namreč dokazuje, koliko vrednosti deželni odbor sam pripisuje pritožbam »odličnih«
meščanov Štefeta in Kregarja. Sicer smo pa v stanu izza kulisa povedati, da je deželni glavar Šuklje takoj potem, ko je deželni odbor sklenil nesmiselni sklep o ugoditvi pritožbe, izjavil: »Gospodje, s to stvarjo pa ne bomo prodrli pri upravnem sodišču!«
Tudi to je zanimiv izrek, ki pa jasno dokazuje, zakaj je deželni glavar odlagal intimovati pritožnika, da se je njuni pritožbi ustreglo.

— Onemogla jeza. Skalaši so zopet prišli k sebi. Sobotna obravnava jim je za par dni zaprla sapo, zdaj pa že zopet ubirajo stare strune. Samo še toliko manjka, da bodo v družbi s »Slovincem«
dvornega svetnika dr. Floja dolžili krivega pričevanja. Ribnikar je že slovesno proglašal za mučenika. Morda mu poklonijo branjeve mučeniki v eni iz čebulje.

— Volilni shodi na Dolenjskem. V nedeljo, dne 2. oktobra t. l. se vrše v novomeškem volilnem okraju trije shodi in sicer ob pol 11. v gostilni g. Brezovarja v Zabji vasi, polpodne ob 4. pa v gostilni g. Zorkota v Družinski vasi. Zjutraj ob pol 8. pa se vrši enak volilni shod v Brunicah. Na vseh treh shodih govorita: kandidat dež. posl. g. Engelbert Gangl in drz. posl. g. Ivan Hribar.

— Občinske volitve v Kranju. Večeraj, dne 28. septembra dopoldne se je vršila volitev v III. razred. — Kljub temu, da se nasprotniki niso udeležili volitev, se je oddalo 173 naprednih glasov, kakor doslej še nikdar. Skoro soglasno so bili izvoljeni vsi, po meščanskem volilnem odboru predlagani kandidati. Pokazalo se je zopet, da se narodno - napredna stranka v Kranju opira na najširše sloje in da so bile neutemeljene vse tiste govorice, ki so krožile po Ljubljani, češ, da bo kranjska občina kar čez noč prešla v klerikalne roke. Čast zavednim in discipliniranim volilem! — Za odbornike so izvoljeni gospodje: Ivan Jagodic, fotograf in hišni posestnik; Ciril Pire, deželni poslanec in trgovec; Ivan Potočnik, čevljarški mojster in hišni posestnik; Lovrenc Rebolj, krojaški mojster, gostilničar in hišni

LISTEK.

Mina.

Roman; pisal A. P. Rušic.
(Dalje.)

IX.

Zavrtelo se je Mini v glavi od dima in slabega zraka. Odsila je naglo iz sobe in stopila na dvorišče. Hladno je bilo zunaj in njej je sveži zrak dobro del. Kmalu je čula, da nekdo zapira vrata in se težko prestopa po kamnitem tlaku. »Kdo je?«
je mislila in gledala v temo. Temna postava je očitno nekoga iskala in Mina je, ko je opazila močan trehban in plešo, spoznala gospoda Dralko. »Gospodična Mina . . . he . . . he . . .«
Ona je molčala. »Ušli ste nam . . . he . . . he . . . zakaj vendar.«
»Sla sem na zrak, gospod Dralko,«
je odvrnila ježno. »Gospodična Mina . . . he . . . he . . .«
je ponovil stavec in govoril priljubljen. »Nebeško lep je vaš obraz . . . Kadar ste jezni . . . he . . . he . . .«
Starec se je naslonil na zid, gledal lokavo v svetle zvezde na nebu in čebuljal: »Škoda vas je in vaše lepote za

to . . . sodrgo! Da! Oj, lahko postanete srečna, samo stegniti je treba roko . . . po zlatu, sem hotel reči, po sreči. Hočem reči, sreči po meni naklonjeni . . . da! Četudi imam plešo in sive lase . . . hm . . . toda moje srce je mlado, gorko . . . ljubim vas, o gospodična, neizmerno . . .«
Začuden je poslušala Mina starca, ki je govoril lokavo in vznositno. Telo ji je preletaval neopravičen strah, in če je v mesečni pogledala v starec zabuhli obraz, ji je bilo srce polno studa. Tam onostran dvorišča se je zablašalo belo žensko krilo, nekdo je zamolklo izpregovoril. Počasi je od nekje pritaval navdušeni dolgi neznanec in šel počasi nazaj v sobo. Starec pa se je približal Mini, da je čutila njegovo vročino, gledal jo z mrtvim pogledom in vprašal zaupno.

»Hočete . . . sreče?«
Mina se je iztrgala iz njegove vroče roke in rekla po daljšem molku. »Kakor tudi vas spoštujem, gospod, ljubiti vas ne morem. Pustite me torej, prosim v miru.«
Starec je zajal začudenja, mahnil z rokama po zraku in se zopet naslonil na zid. »Nočete!«
reče poparjen. »Dobro! Toda lahko se še premislite . . . takrat pridite k meni . . .«
Saj veste, kje je moje stanovanje. Moje stano-

vanje je tu gori v prvem nadstropju, na desno . . .«

In brez nadaljnjih besed je počasi odračal po stopnicah. Sredi stopnic se je obrnil in zaklical:

»Oprostite me tam spodaj, odšel sem brez slovesa!«

Mina se je vrnila kmalu v sobo. Trebar je bil sklonjen na mizo in je očitno spal. Se vedno poleg njega sedeča rdečelaska je brskala z roko po njegovih oljnatih laseh. Rdečelaska je gledala hudobno v Mino, in Mina je pogledala njo prav tako ostro in trdo, hoteč, da izmakne pijana Katinka svoj hudobni pogled. Toda ni se ji posrečilo in zato je sedla k Pučanovi, ki je držala kozarec v rokah in počasi, galantno pila vino, katerega je ostalo na mizi še polna steklenica.

Ostali gostje so se poizgubili proti jutru. Pučanova je bila zelo trudna in je zaspala na stolu. Trebar je, ko se je zbudil, vstal in se poslovil, rekoč, da gre še v kavarno. Vrnil se je domov šele naslednje popoldne, ves zaspan in z rdečimi očmi. Karin je iskal svojega prijatelja, dolgega neznanca; a ko ga ni več našel, je tiho odšel, ne da bi izpregovoril besedico v slovo. Dolgi neznanec je namreč že prej tiho zlezel v Trebarjevo sobico, kjer se je vlegel na posteljo. Tam ga je našel šele drugi dan popoldne Trebar trdo spečega.

Tudi Mina je naslednje dopoldne spala. Ko je vstala, je gospa Lena tožila o hudi migreni in revmatizmu. Mina se ni brigala zato, kajti imela je polno glavo vprašanj, katerih dolej ni poznala. Gospod Dralka s svojo ljubeznijo ji je bil uganjka in ona, ki je bila prvi hip presenečena, je sedaj premišljevala o tem, bi li bila zmožna postati ljubeča in skrbna žena stareu . . . Postala bi lahko gospa, morda celo mati . . .

»Matil«
Ta beseda, ki ji je bila doslej vsakdanja, je sedaj povsem ohlajala. Slutila je, da vsebuje ta beseda več, mnogo več, kot je to mislila doslej. Spoznala je, da ta beseda vsebuje žrtvovanje, ki ne sme imeti ne kesanja, ne obupa, temveč ljubezen in samozatajevanje. Prišla je do zaključka, da ona ni zmožna vsega tega zaradi starca, ki ji ni ljub in katerega bi mogoče tudi sovražila.

Pri tem se je spomnila na Trebarja in je videla, kako ničevno je bilo vse to njeno premišljevanje vsprilo ljubezni, katero je gojila do njega. In spoznala je, da je ta ljubezen neprimerno močnejša in mogočnejša kot vse drugo bogastvo, katerega bi ji mogel nuditi debeli hišni gospodar.

Vendar je vstala v njeni duši neka neodločnost, ki ji je pregnala prejšnji duševni mir.

X.
Mali Miroslav je nenadoma obol el in se ni vrnil v penzjonat. Lezal je marveč v postelji; njegovo telo se je bilo vedno potno in mučila ga je tudi mrzlica. Teta, gospa Lena, mu je skrbno stregla. Časih se mu je na predvečer začelo blesti in tedaj je govoril neznan jezik ter vpletal med tuja imena profesorjev in raznih njegovih mladih prijateljev tudi ime »Mina«. Teta ni opazila na tem nič slabega, toda Mina je naglo uganila, da je mladi učenec zaljubljen v njo. V prvem hipu ji je to silno laskalo in bila je ponosna na vse to. Kadar je Miroslav izgovarjal v zmedenosti njeno ime, se je blaženo smehljala in bila zadovoljna. Toda kmalu se ji je mladenič globoko zasmilil in prihajala je k njegovi postelji kot samaritanka. Njegov mladi obraz se je ob takih prilikah razlezel same notranje sreče in bele male ročice ste se mu tresli vznemirjenja. Navadno jo je prijel za roko, jo gladi in hvaležne oči obrnjene v njo, tiho šepetal:

»Gos — po — dična . . . Mi — na . . .«
Ko sta bila sama, mu je ona rekla ljubeče: »Ozdravi, Miroslav!«
Njegovo žarko oko se je zasvetilo veselja in ljubezni. Vzdignil je glavo in ji poljubil roko. Ona pa mu je povračala njegovo močno ljubezen in naklonjenost z

posestnik; Janko Sajovic, trgovec; Anton Sinkovec star., tovarnar, hišni posestnik. Za namestnike so izvoljeni gospodje: Anton Adamič, trgovec in hišni posestnik; Matija Azman, mizar in hišni posestnik in Rudolf Jereb, čevljar in gostilničar. — Danes popoldne volila II. in I. razred, kjer bodo baje poskusili svojo srečo tudi klerikaleci.

+ Ciril - Metodove šole in šolske sestre. V samostanu šolskih sester v Mariboru vzdržuje družba sv. Cirila in Metoda štiri slovenske razrede in otroški vrtec. Poleg tega prispeva družba tudi še za učiteljske vsako leto 2000 K. Nune imajo torej na vsak način prav lepe dohodke od slovenske družbe. Svojo hvaležnost do Slovencev, ki jim dajejo tako lep zaslužek, pa kažejo nune po razkritju »Nar. Dnevnika« s tem, da dosledno prezirajo slovenske trgovce. Vse svoje potrebe imajo in tudi vse šolske potrebe za slovenske otroke kupujejo pri najzagrizenejših nemških nacionaleih. Tako podpirajo šolske sestre, ki vzgojujejo slovenske otroke, nemško-protestantovske nacionalce z denarjem, ki ga zlagajo Slovenci. Kako vzgojujejo take nune slovenske otroke v narodnem duhu, si je pač lahko misliti.

+ Primarij dr. DeFranceschi — zapusti Novo mesto? Nekaj neverjetnega kroži po listih. Poročajo, da hoče dr. DeFranceschi zapustiti Novo mesto in se preseliti v Gorico. Dr. DeFranceschi je pravi ustanovitelj bolnice v Kandiji in je že 17 let njen primarij. Znamenit kot zdravnik je bil dr. DeFranceschi vsa ta leta pravi dobrotnik dolenskega prebivalstva in so nevenljive in nepozabne njegove zaslugi. In zdaj naj ta mož zapusti Dolensko? Nam je to neverjetno. Absolutno neverjetno. Dežela mora napeti vse sile, da ohrani tega izrednega moža!

+ Občinski odbor občine Banja-loka je v svoji seji z dne 19. septembra t. l. imenoval soglasno občanom gospoda Josipa Kajfeža, e. kr. poštarja na Novih sedih. Gospod Kajfež si je kot mnogostoltni vodnik občinskega odbora kot vod. marš. in član raznih korporacij, občinskega odbora po svojem blagem, plemenitem značaju, pridobil v naši občini toliko simpatij, toliko zaupanja, da zavzema danes častno mesto, ki ga zasluži po vsej pravici. Prejeli smo, da bo to opravičeno primanje gospodu Kajfežu v spodbudo in v nagrado k nadaljnjemu delu v proupih in prevoiti občine; soglasen sklep občinskega odbora je pa za častnega člana tudi najboljši odgovor, v popolno zadoščenje na vse neosnovane napade klerikalne stranke na veleposlovano rodbino Kajfezevo.

— Koroški Nemei se hočejo učiti slovensko. Do zdaj so koroški Nemei vedno naglašali, da na Koroškem sploh ni Slovencev in da je znanje slovenskega na Koroškem popolnoma nepotrebno. V zadnji seji dež. zbora pa na nemški poslanec Burger prišel, da imajo koroški Nemei dovolj vzrokov, učiti se slovensko. Da pa bi potrebovali nemške učitelje, ki naj poučujejo slovensko, je predlagal, naj deželni zbor dovoli vsoto 2000 K za podpiranje tistih dijakov, ki bi se hoteli posvetiti študiju slovenskega jezika na kakem vsučilišču. S tem mislijo vzgojiti dovolj materiala, ki naj bi zasedel tista mesta pri dvojezičnih uradih, ki so namenjena Slovincem. Koroški Nemei računajo torej tudi z dejstvom, da morajo tudi

uradi na koroškem končno vendarle sprejeti tudi slovensko kot uradni jezik. Časi se izpreminjajo in Nemcem se časa ne bodo pomagali niti kurzovec več.

+ Premestitve pri demobranstvu. Od demobranstva pešpolka 27. so med drugimi premestili: nadporočnika Emil Petsche k pešpolku 7 in Frano Jurkovič k pešpolku 26; poročniki Oskar Petsche k pešpolku 16, Adolf Sabljak k pešpolku 5, Karel Detela k pešpolku 31, Evgen Wurzbach pl. Tannenberga k pešpolku 14 in Vladimir Zaverl k pešpolku 25.

— Nove stavbe. Klerikaleci so kupili »Bavarski dvor« na Dunajski cesti in ga nameravajo znatno razširiti. V to svrhu se odpre nadaljevanje Predilnih ulic čez Tonnesov vrt. En del tega vrta bo zavzel prizidek »Bavarskemu dvoru«. Tudi tovarnar g. Pollak hoče podreti nekaj svojih hiš na Dunajski cesti in zgraditi veliko poslopje.

— Važne izpremembe na trgu. Tržno nadzorstvo je te dni izpeljalo odredbo, da se imajo na Pogačarjevem trgu namestiti vse mestne branjeve in branjeve, Vodnikov trg pa, da se pusti za kmetice. Že skoraj vse branjeve so prestavljene iz Vodnikovega na Pogačarjev trg. Tudi so dobile Ipavke za prodajo južnega sadja, ki so bile dosedaj med kmečkimi na Pogačarjevem trgu, poseben prostor poleg senklastih stopnic. Tekom prihodnjih dni se te odredbe do konca izvrše.

Imenovanje o občinski službi. Občinski svet v Franju je imenoval za svojega tajnika Antona Ocvirka, dosedanjega tajnika v Boven.

Umrli je včeraj v bolnici v Kandiji pri Novem mestu v najlepši dobi 22 let g. Vladimir Vrtovec. N. v m. p.

Mednarodni muzej za jamsko znanost v Postojni. IV. izkaz daril na uprabo: Tajni svetnik dr. I. Unger, Dunaj, 10 K; Fr. Schitnik, e. kr. okrajni glavar, Kranj, 10 K; Ubald pl. Frkoezy, Ljubljana, 10 K; dr. E. Bartl, Ljubljana, 10 K; knezoškof dr. Jeglič, Ljubljana, 25 K; državni in deželni poslanec dr. Žitnik, Ljubljana, 40 K; veleposlanec E. Dolenc, Orehek, 10 K; tajni svetnik dr. Julij Derschatta, Dunaj, 50 K; H. Boek, Wildon, 50 K; gozd. ravnatelj H. Weitlof, Greifenburg, 10 K; dež. šol. nadzornik A. Belar, Ljubljana, 10 K; C. T. Petzold & Co., Dunaj, 20 K; deželni odbor kranjski 1000 K; e. kr. poljedelsko ministrstvo 30.000 K; prof. dr. Jožef Gruden, Ljubljana, 10 K; inženir F. Križaj, St. Peter, 50 K; dekan M. Kolar, Ljubljana, 10 K; vladni svetnik I. Szombathy, Dunaj, 10 K; e. kr. okr. komisar F. baron Lazzarini, Ljubljana, 10 K; Njena ces. in kralj. Visokost gospa nadvojvodinja Marija Jožefa, Miramar, 20 K; e. kr. dež. vlade tajnik grof Künigl, Ljubljana, 10 K; Alojzij Burger, Postojna, 20 K; veletržec Jos. Lavrenčič, Postojna, 30 K; gospa E. Proglar, gospa J. Dekleva, F. Baccareich, F. Kutin, notar J. Kogej, dr. E. Vasek, J. Kogej, vsi v Postojni, po 10 K; Fr. Souvan, Ljubljana, 10 K; Fr. pl. Garzaroli, Senožeče, 10 K; generalni konzul pl. Felner, Köln, 10 K; konzul A. Baumgartner, Berlin, 10 K; dež. vlade svetnik Lasehan, Ljubljana, 10 K; generalni konzul G. Trojan, Berlin, 25 K; veletržec F. Žagar, Rakek, 10 kron.

lubeznijo skrbne sestrice in ga je smatrala za svojega brata.

Na večer so se zbirali ob njegovi postelji Mina, Pučanova in Trebar in se šalili. Smeš, razposajen in preseren, je napolnil sobano in privoedovali so razne dogodbe drug drugemu dolgo v noč. Tako je mineval čas, vročina je ponehala in kmalu je Miroslav zapustil bolniško posteljo. Bil je slaboten, upadlih, bledih lic in kolena so se mu šibila. Toda Mini je bil vedno za petami in postala sta res dobro prijatelja. Mnogokrat je bila ona v zadregi, kako naj mu odgovarja in takrat ga je poljubila na čelo, pri tem trudeča se, da izgleda kakor skrbna mati napram svojemu sinu.

V tem času se je tudi vreme izpremenilo. Postalo je nenavadno gorko, dasi še ni prišel pomladni dan. Solnce je iztepavalo sneg neusmiljeno in s streh je kapala voda v curkih. Večeri so bili čudovito lepi in jasni, dasi nekoliko mrzli. Mina je na večer posedala pri oknu, gledala v nebo in preštevila zlate zvezde. Miroslav je naslonil glavo na njena ramena ter zvesto molčal. Njej se je zdelo to zelo smešno, a lepo; spominjala se je lastnih otroških dni in ti spomini so ji bili sveži in radostni. Postala je sentimentalna, igrala se je brezmiselnosti z njegovimi dolgi črnimi kodri in se topila v blaženosti.

»Ta otrok« je ponavljala večkrat in stiskala njegovo glavo k sebi, poljubljajoča ga na lase. In prišla ji je naivna misel o njegovi daljnjem življenju. Bistvo bo velik go-

spod, klanjalo se mu bo ljudstvo in tudi ona bo med pisano množico. »Sedaj sva sama« je vzdihnil nekoč Miroslav in se približal s svojimi ustni njenim sanjnim očem. »Kako lepa je nočoj noče« je pripomnila ona.

Tema je bila v sobi. Zunaj so svetlikale v jasno noč zvezde in polna luna se je sarkastično smejala sredi neba.

Tesno so se oklenile njegove drobne ročice njene vrata in ni se mu mogla iztrgati. Vedno srditeje se je oklepala in mladi obraz mu je postal rdeč in vroč.

»Mina!« ... »Neumnež ... izpusti me vendar!« Njen obraz je postal istotako rdeč. Hotela se je odtrgati od njega, toda ni se mogla premakniti s stola. On pa je počasi zlezal na njena široka kolena in se zibal.

»Neumnež« ... Počasi se je nagnila nazaj, hotela se urediti njegovega rdečeličnega obraza, a je izgubila ravnotežje. Stol se je prevrnil in padla sta oba. Valjala sta se po tleh med starim pohištvo in zasopla in razvneti. In tako sta se igrala v nedolžnem geselju po rdečkastem tepihu, močno sople in se vrisajoče smejala. Ko sta vstala, sta zopet gledala v jasno noč, stiskala drug drugega močno za roke in vrat, dokler se niso ostali vrnili domov.

Naslednji dan se je moral Miroslav vrniti v penzionat. Zjutraj sta se poslovila z Mino. Ona mu je gorko stisnila roko, smejala se je glasno njegovim otročjim in ga imela

Umrli je včeraj v Zagorju ob Savig. Josip Birolia. P. v m.!

Javno predavanje o domači, indijski boleri in griči z navodilom za razkuževanje bode imel v nedeljo 2. oktobra in 9. oktobra ob 9. dopoldne v ljudski hiši na Toplicah pri Zagorju ob Savi okrožni in bratovskobladnični sadravnik dr. Žarnik Tomo. Vstop prost.

Vlani v konsumno društvo v Hrastniku. Iz Hrastnika poročajo: Janez Hrup in Franc Razberger sta v času od meseca julija pa do 25. t. m. večkrat vdrli v zaprti lokal delavskega konsumnega društva v Hrastniku in od tam odnesla 509 K, kakor tudi cigarete in salam v vrednosti 10 kron. Hrup in Razberger sta večkrat prišla v konsumno društvo, kjer sta kako malo stvar kupila. Če jih ni nikdo opazoval, sta zaprla okno, ne da bi ga zapahnila. Nastavljeni so bili potem mnenja, da je okno zapahnjeno. Hrup je potem zlezal skozi priprto okno in je izvršil tatvino. Razberger je pa na straži stal.

Nemški divjaki. Dan za dnevom napadajo spodnještajski nemškutarji zavedne Slovence. Pri teh napadih »Nemei« nič ne izbirajo, ampak jim je vsak Slovenec dober, da nad njim pokaže svoje junaštvo. Danes napadajo slovenske meščane, jutri kmečke mladeniče, potem stare kmečke može. Prav nad vsakim hočejo znositi svojo »nemško« jezico. Te dni so nemškutarji iz Štor napadli slovenskega mladeniča ter ga tako pretepli, da je malo upanja, da bi okrevljal. V nedeljo so orožniki odpeljali tri najhujše štorovske nemškutarske pretepače v celjske zapore, med njimi tudi sina nemškutarskega volileca prvega razreda Bretschka. V tem slučaju je vsaj orožništvo storilo svojo dolžnost, dočim se navadno proti nemškutarskim napadalcem ničesar ne zgodi.

Bolj tiho. Nedavno je sedela večja družba premožnih slovenskih kmetov v mariborski gostilni »Stadt Wien«. Govorili so seveda slovensko. Ko so se začeli malo živahneje pogovarjati, jim narode gostilničarka, da naj se v nemški gostilni pogovarjajo bolj tiho. Može so plačali, vstali ter odšli s sklepom, da se nikdar več ne vrnejo v nemško gostilno. Če bi se po tem ravno vsi Slovenci, potem bi v marsikakšni nemški gostilni in nemški trgovini postalo tako tiho, da bi bilo Nemceev strah.

Nepošteni natakariji. V Celju so zaprli natakarija Ludvika Vuzerja iz Ponikve. V Rebenškovem hotelu v Celju je nekdo vlomil s pomočjo sekire v kredenčno omaro v gostilni ter ukradel natakarija Kaču 110 K. To je menda storil natakari Vuzer, ki je bil uslužben pri Rebenšku. — V celjskem »Narodnem domu« je izgubil neki gospod denarnico, v kateri je bilo 340 K denarja. Zaprli so bivšega natakarija Petroviča, ki je na sumu, da je denar pobral.

Tatovi kole. Iz Celja poročajo: 23. t. m. okoli starih popoldne je neznani zlikovec ukradel sodniškemu slugi Alojziju Hribarju kolo v vrednosti 80 K. — 24. t. m. je pa zopet nekdo ukradel knjigovodju Antonu Kuneju kolo in sicer iz veže »Narodnega doma«. Kolo je vredno 160 K.

Na Ljubnem v Savinski dolini je sredi umrl g. Fr. Ksaver Petek, veletržec in posestnik, star 56 let. Pokojnik je bil zaveden narodnjak in je bil v vseh slojih prebivalstva splošno priljubljen. Blag mu spomin!

rada. On ji je hladno segel v roko, držal se je na jok in bilo ga je sram. Ni si bil upal pogledati naravnost v obraz, zakaj zdelo se mu je, da se je ona le šalila z njim, kakor delajo to odrasli z ljubkimi otročički.

Ko je šel ob strani stare tete po cesti na kolodvor, se je nenadoma spomnil, da je morda grešil in da se bo moral svojih grešnih misli v penzionatu izpovedati. Toda kako? Kaj naj izpove, ko pravzaprav vendar ni napravil greha. Zamislil se je globoko. Posamezni odstavki njegovega verskega čuta, ki se ga naučil v šoli, so mu postali povsem nejasni, dasi je znal besedilo naizust. Močno ga je zaskrbelo in najraje bi se vrnil. Da bi pri spovedi lagal ali zamolčal karkoli, to se mu je zdelo nemogoče prav tako, kakor se mu je zdelo nemogoče, da je grešil, ker je ljubil in se ljubi Mino.

Na kolodvoru se je Miroslav težko preril do vrat in se potem poslovil od tete. Gospa Lena mu je dajala lepe nauke na pot; pokrivala ga je na čelo, da je zardel v pričo tujih mu ljudi, katere je smatral za hudobne in grešne, in je končno naglo vstopil v že pripravljeni vlak.

Mina je od tedaj dobivala od njega polno zaljubljenih pisem. Ni jih brala do konca, samo čudila se je. Mino je časih močno zaskrbelo, kaj naj postane iz vsega tega in mu valed tega ni odgovarjala, zatrjujoč si, da jo »otrok« že pozabi.

Toda vesela je le bila njegovih lepo pisanih pisem in časih je katero pisemno čitala s pravo slastjo. (Sledje slednja)

»Šidmark«. V Gradcu je nastanovila »Šidmark« posredovalnica za prodajo sadja. Kaj pa pri nas?

Bravovlek povzli. Iz Pulsta na Koroškem poročajo: Predelavec Jožef Messner iz St. Lenarda pri Bistrici je 25. t. m. domov najbrže po železniškem tiru. Ni zapasil bravovlaka, ki prihaja iz Pontalija. Ta ga je prijel ter mu odtrgal desno roko. Ponorečenec je 45 let star in oče štirih neposkrbljenih otrok.

Nova šola za enoletne prostovoljce pri gorskih regimentih. Za štiri gorske regimente deželne bramb. (degl. strelski regiment št. 1, 2, 3 in degl. infanterijski regiment št. 4) je bila do zdaj samo ena šola za enoletne prostovoljce in sicer v Boleanu. Ker so pa ta krdela pomnožili, bodo ustanovili novo šolo v Celovcu, v katero pridejo enoletniki reg. dež. brambe št. 4 in 27.

Šest tržaških vlomilcev aretiranih v Kopru. V nedeljo okoli starih popoldne je prišel mladenič Herbert Senizza v svoje in svojih staršev stanovalje, ki se nahajajo v hiši Utel v Kopru, a že na pragu je opazil, da ni tam notri vse v redu, da se mora namreč nahajati v stanovanju nek nepoklican gost. — Ker je fante še mlad in boječ, je tekel naravnost na polje, ki je bila takoj na lieu mesta in res konstatirala, da so v stanovanje vlomili tatovi, prevrgli vse in odnesli, kar se jim je možno in vredno zdelo. — Tatovi so bili pa že odnesli pete. — Policija se je takoj razkropila po vsem mestu na lov in res se ji je posrečilo aretirati pet tikov, pri katerih so našli razne ukradene predmete, a malo pozneje so aretirali na parniku »Santorio« še dva. — Od aretiranih je šest tržačanov, ki so se z namenom vlomiti, kamor si bode, priključili v Koper. — Ko so seznali, da je družina višega finančnega komisarja Jakoba Senizza šla na izprehod, so vdrli v njegovo stanovanje. — Aretirani tržčani so: 18letni Viktor Simonich, 23letni Rajmand Rusian, 20letni Anton Sanzin, 19letni Natale Cimolino, 19letni Giovanni Godez in 17letni Josip Canevesi. — Tudi aretirani 19letni Eugenio Marsich je iz Kopra, a v dobrih tatinskih zvezah z ostalimi »tovariši«.

Goljufije osumljena bančna uradnika. Kakor smo poročali, so hoteli neznani zlikovci ogoljufati tržaško filijalko kreditnega zavoda za večjo vsoto. Zdaj so v Zadru prijeli dva bančna uradnika dalmatinskega zemljiško - kreditnega zavoda, Vukosovića in Maglerja, ki sta osumljena, da sta poslala ono ponarejeno narodno pismo tržaški banki.

Mikrobi ponovljene mrzlice. Znanstveni naravni posnetek, ki se predstavlja v kinematografu »Ideal« od tem imenom nam jasno predločuje učinek bacilov ponovljene mrzlice, njih množenje v krvi zdrave živali, azvije ter posledice te grozne bolezni. Slika je z znanstvenega in poučnega stališča jako zanimiva in zelo natančno izvršena.

O te ženske. Včeraj popoldne je imelo občinstvo na Tržaški cesti priložiti videti žensko jezo. Ko sta se srečali dve neprijateljici, se je med njima kratkim potom začel prepir zaradi nekake očitavanja. Ker pa besede menda niso bile dovolj krepke, se je ena narepenčila kakor koklja in skočila v svojo nasprotnico, katere se ji je seveda morala rada, ali nerada braniti. Nastal je hud krik, ostril uhoiti so jeli delovati z vso silo, na posled pa sta se zgrabile za lase in cukale, da je bilo joj. Igra je trajala toliko časa, da je prišel stražnik in napravil konec.

V kandelaber zadel je včeraj na Resljevi cesti nek hlapec, ko je obračal voz. Vsed močnega sunka se je razbila plinovka ter ima mestna občina pri tem 10 K 30 v škodo.

Srebrna ura. Gospod Jernej Babič, Sodna ulica 3 našel je srebrno uro. Lastnik naj se izvoli oglasiti tam.

Na južnem kolodvoru je bil izgrbljen, odnosno najden suknjič in dežnik.

Zasačena je bila sredi neke ženske, ko je kradla drva pri zgradbi nemškega gledališča.

Uradne vesti. Pri okrajnem sodišču v Krškem bo dne 4. novembra dražba zemljišča vl. št. 344 in 402 k. o. Veliko Mraševo in vl. št. 395 k. o. Vel. Podlog. Zemljišče je cenjeno 1272 K. Najmanjši ponudek znaša 840 K. — Pri istem sodišču bo dne 11. novembra dražba zemljišča vl. št. 55 k. o. Drnovce, 241 k. o. Vel. Podlog in vl. št. 498 k. o. Leskovec. Zemljišča so cenjena 8181 K. Najmanjši ponudek znaša 3231 K 32 v.

Narodna obramba.

Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za Toplice in okolice priredi v nedeljo, dne 2. oktobra, veselico v korist družbe v prostorih g. župana Ivana Sitarja na Toplicah. Začetek ob 3. popoldne. Vsi prijatelji družbe iz okolice dobro došli. Posebna valila se ne bodo raspolajala.

Društvena naznanila.

Odbor televadnega društva »Sokol« II. vabi svoje člane, kakor tudi vse prijatelje sokolstva na družinski večer, katerega priredi v petek, dne 30. septembra v gostilni br. Fr. Kavčiča na Privozu ob 8. zvečer z oziranjem na odhod bratov k vojakom.

Odbor društva »Sokol« II. vabi vse svoje člane na izredni občni zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 2. oktobra t. l. ob 9. dopoldne v gostilni br. Fr. Kavčiča na Privozu. Na dnevnem redu je: Pozdrav starost, ter dopolnilna volitev 3 odbornikov in enega namestnika. — Ako bi se ob določenem času ne sešlo zadostno število članov, se vrši občni zbor 1 uro pozneje, ako je navzoča vsaj ena desatina vseh članov.

Društvo delovodij in industrijskih uradnikov ima dne 1. septembra ob 8. zvečer svoje mesečno zborovanje. Zaradi važnega stanovskega pogovora in tudi drugih, za vse člane važnih točk dnevnega reda, je želeli obilne udeležbe.

Ljubljanski mesarji. Poročilo o izrednem občnem zboru mesarske zadruge, ki smo ga priobčili v torkovi večerni izdaji, popravljamo v toliko, da je g. Marčan predlagal, naj bi se cene zvišale na 1 K 40 v., 1 K 60 v., in 1 K 80 v., ne pa 1 K 90 v., kajti še-le pri teh cenah bi bilo mogoče mesarjem izhajati. V poročilo se je vrnili še druga tiskovna napaka. Mesarica ga. M. Prezelj ni rekla, da so mesarji v drevoredu za nič, marveč, da so mesarje za nič, ker ni skoro nikakega zaslužka.

Idrijskemu odku »Prosvete« je daroval gosp. Fran Demšar, trgovec v Idriji, razen krasne zbirke knjig: »Bibliothek der Unterhaltung und des Wissens«, tudi nekaj hrvaških, za kar mu odbor izreka svojo najiskrenejšo zahvalo. Obenem izražamo željo, da bi našel vrli rodoljub mnogo posnemalcev v podporo mlademu odku. — Da si odku »Prosvete« nabavi svojo znanstveno knjižnico, so pripomnili do tega podporni in redni člani s 54 kronami in letošnji idrijski abiturijenti s 131 kronami 96 vin. Zadnji so darovali ta znesek, namesto da bi ga dali za ustanovitev samostojne ljudske knjižnice.

Prostovoljno gasilno društvo v Trbovljah priredi v dvorani g. Forte na Vodah dne 2. oktobra vinsko trgatev.

Prosveta.

Slovensko deželno gledališče. Sezona se odprvi v soboto, dne 1. oktobra z A. Medvedovo tragedijo »Kacijanar«, ki se vrši okoli leta 1539. za časa cesarja Ferdinanda na gradovih Sosedu in Kostanjini. Predstava je na n e p a r. V nedeljo popoldne se igra po več letih zopet Gerh. Hauptmannova »Hanaica« (s petjem in godbo), krasno literarno delo iz realističnega in romantičnega miljeja. Predstava je tudi zelo primerana za mladino. (Za lože n e p a r, sicer izven abonementa.) Zvečer prvič velika Smetanova opera »Dallibor« z večinoma novim opernim esobjem. (Za p a r e abonente.)

Slovensko deželno gledališče. Bedřicha Smetane junaška opera »Dallibor« v 3 dejanjih (5 slikah) je poleg »Prodane neveste« najpopularnejša slovanska opera, krasno umetniško delo slavnega češkega mojstra. Besedilo je zajeto iz češke narodne pripovedke, ki je ovila ječo in stolpič »Dalliborko« na Hradčanih v Pragi s svojo poezijo. Dejanje se vrši za časa češkega kralja Vladislava (g. Peršl). Češki plemič, junak Dalibor (g. Waszmuth) je premagal in ubil krutega ploskoviškega grofa. Kralj Vladislav je Daliborja zato napadel, premagal in ga vrvel v ječo. Narod pa ljubi Daliborja in ga hoče rešiti. Jata (gdč. Šmidova), kmetiško dekle in ljubica Vite (g. Nevolet). Daliborjevega oprode, zlasti pripravljajo ustajo naroda v rešitev Daliborjevo. Kralj Vladislav pozove Daliborja pred sodbo in zasliši najprej Milado (gdč. Nadasova), sestro ploskoviškega grofa. Potem pripeljejo Daliborja, ki pove, da je ubil grofa le iz osvete, kajti grof je ubil njegovega prijatelja Zdenka, ki je bil junak in mojster na goslih. Brez Zdenka Dalibor itak noče živeti in rad umrje. Sodniki obsodijo Daliborja v ječo do smrti. Miladi pa se zdaj Dalibor zasmili in njegov pogum ji zbudi ljubezen do bratovega morilca. Milada se zveže z Juto, ki hočeeta Daliborja rešiti iz ječe. A tudi Vit, Daliborjev oproda, pridobi mnogo vojakov za Daliborja. Milada se je v moški obleki ponudila ječarju Benežu (g. Križaj) za slugo in z zvižaco se ji posreči, priti v ječo k Daliborju. Izroči mu gosli in rešilno pripravo. Milada in Dalibor se ljubita. Medtem pa je kralj Vladislav izvedel, da se med narodom pripravlja ustaja. Budivoj (g. Bukšek), načelnik kraljevske straže, pove kralju, da so v deželi tuji vojniki, da osvobode Daliborja. Ob-

enem pride jočar Beneš povedati, da je Milada, preobčlena v dečka, skušala Daliborja izpustiti iz ječe, kar pa je v zadnjem hipu preprečil. Kralj obdobi torej Daliborja na smrt, da se ohrani v deželi mir. Dalibor miren poslušna smrtno obsodbo. Milada in Vit pa se upata na rešitev. Pred gradom čakata z vojniki na ugoden trenutek; a tedaj vidijo, kako peljejo Daliborja na morišče. Milada hiti Daliborja na pomoč, vname se boj. kraljevska vojska zmaga, Milada pade in umre v Daliborjevem naročju med jokom naroda. Opero je nanovo nastudiral g. prof. Frid. Reiner in nanovo uprizoril g. Jaroslav Nevole.

Odborova seja »Matiče Sloven-« dne 23. septembra t. l. Predsednik poroča, da je bila »Matiča« zadnji čas zastopana pri slavnosti A. Mihanovića, pesnika »Lepe naše domovine« v Klanju, pri slavnosti Vrazovi v Cerovecu in pri razkritju spomenika dr. Lampeta, bivšega Matičnega podpredsednika, na Črnuem Vrhu. Državna podpora je Matiei v dosedanjem znesku (letnih 1000 K) priznana za nadaljna tri leta; g. poslanec dvornemu svetniku dr. Ploju se izreče zahvala, ker je v parlamentu dosegel sprejem resolucije o povišanju Matične dotacije. — Zapisnik zadnje odborne seje se potrdi po nekaterih izjemah. — Tisk publikacij za tekoče leto se bliža koncu; letos izide I. del dr. Lahovega romana »Brambovci«. Pisatelju monografije »Pohorje« se sporoči v uvaževanju kritika treh ocenjevalcev. Rokopis »Bela Krajina« se odda v nadaljno recenzijo. Končna odločitev o došli prevodih nekaterih Shakespearijevih dram se preloži na prihodnjo sejo. Prevod Laichterjevega češkega romana »Za resnice« (za pravdno) se da v oceno, istotako izvirna slovenska pesnitev »Gandemur igitur«. Sprejme se več narodnih pravilje. Nekatero literarno ponudbo se načeloma sprejme, vendar se odloči o korespondence Bleiweisove, prevod iz spisov švedske pisateljice Selme Lagerlöfve, druge se odklonijo. — Za 1. 1911. izide mesto »Prevoda iz svetovne književnosti« 1. zvezek dr. Mencingerjevih zbranih spisov, nadalje zopet snopič »Slov. narodnih pesmi«. — Ustanovi se več novih poverjeništev. Doslej je članarino poravnalo nekako 2800 članov; s temi dohodki se stroški niso kriti. Društvena hiša se je glede na varnost in trdnost komisijsko ogledala; definitivno se sklone ureditve knjižnice.

Slovanski Jug.

— **Zopet aretiran »veležidajnik«.** Javili smo, da je sodišče v Zagrebu dalo na novo aretirati »veležidajnika« učitelja Petra Petrovića, ki je bil v »veležidajniškem« procesu obsojen na petletno težko ječo, a je bil kasneje s svojimi tovariši vred izpuščen na svobodo, ker je stol sedemorice razveljavil prvotno razsodbo ter vsi stvar zavrnili v stanje preiskave. Proti tej odredbi sodišča je vložil zagovornik dr. Hinković pritožbo, ki je bila te dni rešena. Sodišče je pritožbo odbilo, češ, da je bil Peter Petrović izpuščen iz zapora pod pogojem, da se ne oddalji iz svojega rednega bivališča, a da je dokazano, da je Petrović grešil proti tej oblastveni naredbi ter iz svojega bivališča hodil v Krnjak. Veljun in Vojnici. Zagovornik dr. Hinković se je proti tej razsodbi sodišča pritožil na stol sedemorice.

— **Razžaljeni vodja klerikalno-frankovske stranke.** Vodja nove klerikalne stranke, dr. Josip Frank, je tožil radi razžaljenja na časti urednika »Pokreta« Wilderja in odvjetnika dr. Dioniza Valjavca v Zlataru, ker sta mu očitala razna nepoštena dejanja. Toženca sta po svojem zagovorniku dr. Hinkoviću, nastopila dokaz resnice. Obraznava o tej tožbi bi morala biti dne 31. maja t. l. Toda dr. Frank se je dokaz resnice tako prestrašil, da je predlagal, naj se obraznava preloži za dva meseca, češ, da je bolan. Od tega časa so pretekli že 4 meseci, in med tem je dr. Frank že popolnoma okrevljal. Zato sta sedaj toženca vložila po dr. Hinkoviću vlogo na sodišče, naj se proti njima čim najprej razpiše obraznava na tožbo dr. Franka.

— **Pevci, ki niso hoteli peti na čast hrvaškemu banu.** Pevsko društvo »Zrinjski« v Osijeku bi imelo v nedeljo sodelovati pri sprejemu bana dr. Tomašića. Na to je posebno deloval predsednik Kozmar. Toda pevski zbor se je uprl tej predstavi pri sprejemu bana. Z ozirom na to je sedaj predsednik Kozmar resigniral na svoje mesto.

— **Aretovan nemški vohun.** V Pulju so aretirali na Lloydovem parniku »Baron Gautsche« zobarja dr. Karla Koppa iz Vajmara na Nemškem. Zasledili so ga, ko je fotografiral vojno pristanišče. Baje so našli pri njem mnogo sumljivega materiala, ki kaže na to, da je mož opravljati vohunski posel.

— **Stoletnica bolgarskega mesta.** Kakor poroča sofijska »Večerna Posta«, je dne 27. t. m. poteklo 100 let, odkar je bilo v rusko - turški vojni zapaljeno bolgarsko mesto Svišov. Mesto je dal zapaliti ruski general Kutuzov, da bi s tem onemogočil, da bi se v mestu utaborili Turki. Mesto je pogorelo do tal, prebivalci pa so se preselili v Romunijo. Vse to se je dogodilo 27. septembra l. 1810.

Po slovenskem svetu.

— **Češki »Den«** začasnó prenehal izhajati. Upravni svet praške akcijske družbe je sklenil s 1. oktobrom začasnó prenehati z izdajanjem časopisa »Den«, da morejo dokončati prizidavo tiskarne. Namesto tega bodo prinašali »Národní Listy« vsako nedeljo posebno prilogo, ki bo obsegala tedenski pregled političnih in kulturnih dogodkov.

— **Škšana duša.** »Kurjer Lwow-ski« poroča iz Poznania: Bivši pooblaščenec posestev Kennemanna, ustanovitelj hakatistične zveze in njegova desna roka pri hakatističnih delih, po imenu Reimann, je svoje posestvo prodal — Poljaku. Hakatistično časopisje je zaradi tega zelo razburjeno.

Književnost.

Nova slovenska slovnica. V Winterjevi založni knjigarni v Heidelbergu, ki izdaja jezikoznanstvene in slovstvene zbornike, izide nova slovenska znanstvena slovnica. Spise jo naš odlični rojak, vseučiliški profesor dr. Karel Strekelj v Gradcu. Pisana bo v nemškem jeziku.

„Slovenski Narod“ izhaja dnevno dvakrat.

Razne stvari.

* **Izdajalski gumb.** V nekem hotelu v Budimpešti je lekarniški pomočnik Fekete zastrupil neko prostitutko ter jo oropal. Hotelsko osebje je našlo v sobi hladni gumb z znakom neke budimpeštanske krojaške tvrdke. S pomočjo tega gumba so zasledili morilec ter ga zaprli.

* **Umor duhovnika.** V Csakbereznyju v okraju Stolnega Belega grada na Ogrskem so dobili jutraj v njegovem stanovanju umorjenega 28-letnega duhovnika Nikolaja Čekyja. Bil je z bodalom zaboden v srce. Župnijska blagajna je bila s silo odprta in prazna. Ljudje pa pravijo, da se loče z dozdavnim ropom premotiti oblast in da se gre pri umoru za ljubezensko zadevo.

* **Koliko nesejo pasijonske igre** v Oberammergau. V Oberammergau je bilo to leto 59 predstav. Obiskovalcev je bilo 225.000 oseb. Vstopnina je znašala 1.760.000 K. Skupni dohodki cele vasi v teku petih mesecev se cenijo na 3.250.000 K. Prihodnje predstave bodo l. 1920. Glavni del obiskovalcev v prvih mesecih so bili Angličani in Amerikanci, junija in julija so bili Nemci in Avstrijci. Lahov sploh ni bilo.

* **Karel May zopet pred sodiščem.** Pred sodiščem v Berlinu se je zopet bavijo z Mayevimi romani. Pater Schmiedt je v nekem listu trdil, da je Karel May sočasno pisal nenavne kolportajne romane in po božne zgodbe o Materi božji. Zaradi te trditve je Karel May patra Schmiedta tožil. Pri obravnavi, ki se je pričela v ponedeljek, je May trdil, da dotičnih pohujšljivih stavkov v kolportajnih romanih ni pisal on, marveč jih je vrinil v rokopis njegov založnik. O stvari se bo zaslišalo več prič.

* **Stara rodbina.** V ponedeljek je umrla na Dunaju 112 let stara Katarina Lustig. Rojena je bila dne 2. decembra 1798 v Szedahelyju na Ogrskem. Njena stara mati od matrine strani je bila stara 113 let, od očetove strani pa 110 let. Njen brat je dosegel 91 let, sestra pa 90 let. Bila je poročena z nekim krojačem, imela je šest otrok in je živila v pomanjkanju in v skrbah. Njen mož je umrl po 75letnem zakonu v starosti 105 let. Starka je bila prav do zadnjega časa še pri močeh, prepevala je madžarske pesmi in je spila za vsak obed vrček piva.

* **Boj proti kobilicam.** Neke južno afriške kolonije so nedavno uredile Central Locust biro - (centralno pisarno proti kobilicam), ki ima nalog, da z vsemi silami deluje proti kobilicam, ki so delale v zadnjih letih na dosegljivo neraztolmačen način silno škodo. Neki hočejo raztolmačiti neravnodno razširjenje kobilic s tem, ker lovec uničuje gotove vrste ptic. Natska vlada je zato poskušala, da naseli v deželi neke tuje vrste ptic, ki se izključno hranijo s kobilicami, v kateremkoli razvojnem stadiju se te nahajajo. Temu izgledu je sledil tudi Transval; in res se je opazilo, da naseljevanje teh ptic koristi pri uničevanju kobilic. Potem je kakor vrlo

tudi delovanje urojenec, ki jih izključno namočajo na postaje za uničevanje kobilic. Potem je kakor vrlo spretna za iskanje kobilic neka vrsta kokoši. Izvestje omenjene pisarne cení škodo, ki jo je storila v štirih letih Transvalu neka posebna požarna vrsta kobilic, na nič manj nego na 16 milijonov mark. Da se kolonija obrani proti temu zlu, je osnovala posebno četo od 117 »locust offices«, ki je s pomočjo kolonistov in urojenec uničila v štirih letih 8287 rojev kobilic. Strošek za to borbo proti kobilicam je znašal 180.000 mark, ali škoda, ki bi jo bile te kobilice sicer storile, se računa na najmanj 40 milijonov mark.

* **Velika tatvina zlata.** Na parniku »Humboldt«, ki je vozil iz Fairbanks v Seattle v Alaski, je bilo za 170.000 dolarjev zlata. Ko je parnik zapustil Alasko, se je zlato nahajalo v lesenih zabojih, kar so potrdili tudi kanadski carinski uradniki. Ko je pa zvezni preiskovalni urad odprl zaboj, se je našlo v zabojih mesto zlata 250 funtov svinca. Bilo je ukradeno za 57.000 dolarjev zlata. Kako je zlato izginilo, nihče ne ve. Enaka tatvina se je zgodila tudi pred štirimi leti. Takrat je bilo ukradeno za 69.000 dolarjev zlata iz Alaske. Takrat je bil tat nočni čuvaj na parniku, neki Miller, s katerim se je oškodovana družba pogodila, da je povedal za 50.000 dolarjev zlata, družba je pa delala na to, da je bil Miller prav malo kaznovan. Miller je takrat »zaslužil« 19.000 dolarjev, ker je trdil, da mu je za toliko zlata nekdo ukradel.

* **Mož, ki je dvakrat umrl.** Glasom zapisnika je bil leta 1791 Jean Antie, brivec francoske kraljeve Marije Antoniette obglavljen z giljotino. Glasom zapisnika je prav ta Jean Antie umrl v Parizu v drugič leta 1820 in dokaz temu, da je med tem živel, se lahko navede neka ruska listina iz leta 1814. Jean Antie, edini mož na svetu, ki je dvakrat umrl, se je moral torej poslužiti posebne zvižaje, da je dovršil to umetnost. Na podlagi sodobnih poročil je neki zgodovinar pojasnil to čudno stvar ter je uspeh svojega preiskovanja priobčil v listu »Harpers Weeekly«. Ko je leta 1791 francoska kraljeva dvojica pobegnila iz Pariza, je kraljica Marija Antonietta poslala svojega brivca naprej kot oglednika; zasledili so ga, odvedli v Pariz, kmalu potem obsodili na smrt in že so ga z več tovariši postavili ob vzhodje giljotine, golo glavega, roke na hrbtu zvezane. Giljotina je že locila nekoliko glavo od telesa, ko je grozni stroj nakrat odpovedal svojo službo. Med tem, ko so giljotino popravljali, so morale še ostale žrtve čakati. Antie se je med tem utrujen naslonil nazaj in tako je nakrat nastal za njim prazen prostor v vrsti gledalcev. Ne da bi se bilo opazilo, je izginil v gneči, neka sočutna roka mu je stavila na glavo klobuk in tako se je Antie neopažen oddaljil, vede se pri tem kakor razmišljen človek, ki gre na sprehod z rokami na hrbtu, in tako se ni zapazilo, da ima roke zvezane. Potem ko se je Antie tako po »francosko« poslovil, je seveda pobegnil, je mnogo časa bival na Ruskem in po več letih se je zopet vrnil na Francosko.

* **Delo žensk po noči** so prepovedali na Švedskem. Postavno se je došlo, da v rudnikih, tovarnah in obrtnih podjetjih, kjer je zaposlenih več kot 10 delavcev, mora imeti ženska - delavka najmanj 11urni nepretrgani odpočitek. V ta čas počitka mora spadati vsakekor čas od 10. ure zvečer do 5. ure jutraj. Delodajalec sme samo v izvanrednih slučajih ta čas počitka skrajšati in sicer največ za dobo enega tedna. Obenem mora takoj naznaniti nadzorstvenim uradom. Daljšo omejitev sme dovoliti samo rudniški nadzorstveni uradnik oziroma obrtni inšpektor. Za podjetja, ki izdelujejo material, ki se hitro skvari, se dovolijo izjeme s kraljevim razglasom. Ta zakon se ne tiče dela, ki ga opravljajo žene doma. V veljavo stopi 1. januar 1911. Nočno delo žensk je na podlagi berneške konvencije že prepovedano v Nemčiji, Belgiji, Danski, Španki, Francoski, Angleški, Italiji, Luksemburgu, Nizozemskem, Portugalskem in Švicarskem. Avstrijsko je tudi pristopilo k bernski konvenciji, a dotična zakonska osnova še ni bila ustavno sprejeta. Vsebuje: nočni počitek za žene - delavke 11 ur v vseh obrtnih podjetjih, v katerih je zaposlenih več kot 10 oseb. Ta nočni počitek mora na vsak način obsegati dobo od 5. ure zvečer do 5. ure jutraj. V podjetjih, kjer je uvedena šurna menjava, se lahko določi začetek nočnega počitka za delavke, ki so že prekoračile 16. leto, na 10. uro zvečer. Zakonu ni podvržena gostilniška obrt, kmetijski obrat in rudniki za gotove minerale. Zakon bi stopil v veljavo s 1. januarjem 1911, če bo do takrat v parlamentu sprejet in sankcioniran. Prestopki tega zakona bodo kaznovani kot prestopki obrtnega reda. Obenem se namerava podvržeti nameščanje žensk v nočnem delu kazenski sodnji. Kamovalo bi se z za-

porom do 3 mesecev ali z globo do 1000 K.

* **Običaji raznih narodov pri priseganju.** Ze v najdavnijih časih je bilo priseganje pri sodnji verski čin, in ta značaj se je ohranil do današnjega dne. Se najmanj se vidi verski značaj in verski izvor sodne prisige v Italiji, ker tam obstoji prisega le iz nekoliko besed, a ni spojena z nikako posebno ceremonijo. Posebno slovesna je prisega na Angleskem. Tu se prisega pred sodniki, ki imajo na glavi posebne uradne vlasulje, in oni, ki prisega mora pri tem položiti na svojo glavo sv. pismo. Še pred nekaj leti je bilo predpisano, da se mora pri prisigi poljubljati sv. pismo. No, vsled energičnega protesta zdravniških avtoritet je bil ta običaj opuščen iz higijenskih razlogov. Na Španskem je priseganje zelo komplicirana stvar. Oni, ki prisize mora poklekniti, desnico mora staviti na sv. pismo starega in novega zakona ter mora poslušati celo vrsto formul, na katere mora istotako z dolгими formulami odgovarjati. Na Francoskem in v Belgiji je prisježna formula precej enostavna, ter je tamkaj dovoljena, da se proži roka k razpulu. V naši monarhiji se prižge na vsaki strani razpela po ena sveča. V Rusiji mora priča pri prisigi položiti roko na sv. pismo. Izven Evrope so povsem drugi običaji pri priseganju. Ko prisegajo Zidje na Jutrovem, tedaj se pokrijejo; Perzijci stoje nad zakrivljeno sabljo, ter si na roki urežejo malo rano, da se zakolnejo pri svoji lastni krvi. Da izteče malo krvi pri prisigi, je navada tudi pri mnogih drugih vzhodnih narodih, n. pr. pri indijskih Parijah in pri Malajcih. Ti pomešajo kri s pepelom in ta simbol ima označiti usodo, ki čaka onega, ki prisize po krivem. V Avstraliji nazivajo urojenici z zaprtimi očmi duhove, v Koreji pa mora priča storiti sto poklonov. Najenostavnejša je prisega na Kitajskem, kjer se enostavno priča zakolne pri svoji vesti. Priča namreč samo prekriža roke na prsih ter čvrsto gledajoč sodniku v obraz mora izreči te besede: »Jaz prevzemljem odgovornost za ono, kar porečem; ako ne porečem polpne resnice, izjavim se krivim«.

Telefonska in brzoljavna poročila.

Slovenska klerikalna obstrukcija v štajerskem deželnem zboru.

Gradec, 29. septembra. Pogajanja med slovenskimi klerikalci in deželnozborsko nemško večino se bodo nadaljevala. Če tudi ta nova pagajanja ne bodo privedla do uspehov, bo štajerski deželni zbor razpuščen. Danes se je odpeljal v Gradec naučni minister grof Stürgkh, ki se spravnih pogajanj udeležuje.

Sklicanje delegacij.

Dunaj, 29. septembra. Današnja »Wiener Zeitung« priobčuje lastno-ročno pismo cesarju, s katerim se sklicenju delegacije na 12. oktobra.

Uvoz argentinskega mesa.

Dunaj, 29. septembra. »Neue Freie Presse« poroča, da bo zadeva glede uvoza argentinskega mesa že v prihodnjih dneh ugodno rešena in da bo dala ogrska vlada v to dovoljenje. Nasproti temu pa izve poročevalec »Slovenskega Naroda« iz jako zanesljivega vira, da je pri zadnjem sestanku ogrskega ministrskega predsednika grofa Khuen - Hedervarya z baronom Bienenrthom se grof Khuen - Hedervary izjavil, da tozadevno žalibog ne more dati ugodnega odgovora. Ogrska vlada namreč stoji na nasprotnem stališču in ni dovolila uvoza. Baron Bienenrth je nato prosil grofa Khuen - Hedervarya, da naj z objavo tozadevnega oficijalnega sklepa nekoliko počaka, da ne bo javnost v Avstriji radi tega preveč razburjena. Ogrska vlada obstaja še vedno na stališču, da uvoz argentinskega mesa v Avstrijo ne sme biti dopuščen.

Splošne avdijence pri cesarju.

Dunaj, 29. septembra. 6. oktobra se prično zopet splošne avdijence pri cesarju. Vsled najvišje odločbe pa so dotične osebe, ki so bile v zadnjem času odlikovane, oproščene od tega, da se morajo osebno pri cesarju zahvaliti.

Živinska kuga v Galiciji.

Lvov, 29. septembra. Namestništvo naznanja, da razsaja v 48 galicijskih okrajih, ki obsegajo 1118 občin, živinska kuga. Za vzhodna avstrijska mesta bo radi tega jako omejen uvoz živine in pričakovati je zopet podražanje mesa.

Štrajh na Reki končan.

Reka, 29. septembra. Štrajk delavcev je tukaj končan. Danes jutraj so začeli delati tudi delavci petrolejskih rafinerij.

Kolera.

Moravska Ostrava, 29. septembra. Delavec Žiška je ponoči umrl na ko-

leri. Delavci v tukajšnjih rudnikih in premogovnikih so v velikih skrbih. Mnogo jih zapušča delo in mesto.

Budimpešta, 29. septembra. Kolera na Ogrskem se še vedno širi. Danes javljajo iz Mohača zopet 6 novih slučajev kolere in sicer so obbolele v Mohaču same 4 osebe, v okolici 2 osebi, 2 osebi pa ste umrli. Ministrstvo notranjih zadev je prepovedalo izseljevanje iz dotičnih krajev, v katerih razsaja kolera.

Dunaj, 29. septembra. »Wiener Zeitung« priobčuje razglas nemškega in trgovskega ter finančnega ministrstva, s katerim se radi obrambe proti koleri prepoveduje uvoz nekaterih stvari, kakor cunj, obleke iz južne Italije in Rusije v Avstrijo.

Pasivna resistenca na bosanskih železnicah.

Sarajevo, 29. septembra. Pasivna resistenca na bosanskih železnicah traja neprenehoma naprej in je zakasnila cel promet za 24 ur. Posamezni vlaki imajo torej po 24 ur zamude. Bosanski železničarji so za trdno odločeni, da se ne udajo pritisku vlade.

Alijanca balkanskih držav.

Belgrad, 29. septembra. Srbski listi se obširno pečajo za ustanovitvi-jo alijance balkanskih držav ter se pred vsem žele alijanco med Srbijo in Bolgarsko, kateri alijanci naj bi se pridružile pozneje še Grška in Črna gora.

Konec Finlandске.

Petrograd, 29. septembra. Poroča se, da je že padla kocka glede finskega vprašanja. Car je bil baje radi sklepa finlandске deželne zboru jako ogorčen in bo najbrže pritrdil predlogu finlandске generalnega guvernerja, da naj se za vedno razpusti finlandski deželni zbor in razdeli Finlandska v nekaj ruskih provinc, ter naj se vpelje tam splošna ruska ustava z zastopniki v rusko dumo.

Izgredi v Berlinu.

Berolin, 29. septembra. Kravali v Berlinu se nadaljujejo in že presega meje navadnih pouličnih izgredov ter imajo že značaj, kakor da bi bila izbruhnila cela revolucija. Do takih izgredov se ni prišlo v nobenem sredoevropskem mestu. Poslednja noč je bila nekoliko mirnejša, toda samo radi tega, ker je bilo na vseh koncih in krajih pripravljeno vojaštvo z nabitimi puškami, da takoj poseže vmes, ako bi prišlo do resnejših kravalov. Policija je oborožena z revolverji in velikimi krampi požarne brambe in sekirami požarne rambe, da v slučaju potrebe lahko takoj razbije posamezna hišna vrata ter vdere v hiše, iz katerih bi se streljalo na policijo. Ob 9. uri zvečer je prišlo pri cerkvi protestantskih reformatorjev do novega boja med policijo in izgredniki. Mnogoštevilni policaji so bili težko ranjeni. Policaji na konjih so jezdili po ulicah in razganjali množice demonstrantov. Delavci so iz neke hiše streljali iz revolverjev na policijo, vsled tega je pričela streljati tudi policija iz revolverjev skozi okna v hiše in so bili radi tega v nevarnosti tudi popolnoma nedolžni ljudje, kateri se demonstracij niso udeležili. V neki drugi ulici je udrla policija za izgredniki v neko hišo, v katero so se ti pred policijo zatekli, in je razdejala celo hišo. Ob 10. uri zvečer se je raznesla vest, da nameravajo napasti izgredniki skladišče premoga tvrdke Kupfer & Co. Policija je radi tega šla delavcem takoj nasproti in prišlo je zopet do novih bojov. Vsega skupaj je ranjenih okoli 100 oseb. Ranjeni so tudi nekateri poročevalci inozemskih listov, proti katerim je policija kljub temu, da so se kot poročevalci legitimirali, jako kruto nastopala.

Bolgarska in Turška.

London, 29. septembra. Tukajšnji listi prinašajo iz Sofije vesti, da je javno mnenje na Bolgarskem jako razburjeno vsled dejstva, da obstaja rumunsko-turška konvencija. Opozicijski listi razglašajo, da je kralj Ferdinand s svojo politiko popolnoma zavozil bolgarsko zunanjo politiko in ga vsled tega ostro napadajo. Listi poudarjajo, da je rumunsko-turška vojaška konvencija naperjena naravnost proti Bolgarski in da pomenja boj med Bolgarsko in Turško v najbližjem času. Listi poročajo tudi o razgovoru, katerega je imel turški generalizmus Šefket-paša z bolgarskim vojaškim atašejem. Turški generalizmus je bolgarskemu vojaškemu atašejem zagrozil, da bo Turška takoj, ako bi se vršili bolgarski manevri ob bolgarsko-turški meji, poslala svoje vojaštvo na bolgarsko-turško mejo. Vojaški ataše je o tem poročal kralju Ferdinandu in manevri so se na to vršili v severni Bolgarski.

Kupujte jutranjo izdajo „Slovenskega Naroda“.

